

VILNIS

VOLUME LXVI Nr. 18

KETVIRTADIENIS, KETVIRTADIENIS, SPALIO (OCTOBER) 30, 1986

KAINA 25 c.

Kasdien

Sunku suprasti
Klasių kova aštrėja
Vis dažniau girdisi
Prezidentas nė gu-gu

Sunku suprasti kapitalizmo aplogetų ekonomistų filosofiją. Jie sako, jog iš po recesijos ekonomika atsigavo. Jeigu atsigavo, tai ir žmonėms turėjo pasidaryti lengviau. Bet taip nėra. Skurdžių armija nesumažėjo, mažieji fermeriai bankrutuoja, bedarbių tebėra milijonai, nedavalgiusių kaip buvo, taip tebėra.

Pavyzdžiui Čikagoje, miesto universitetų tyrinėjimo duomenimis, nors ekonomika atsigavo, bet daugiau kaip trečdalis šeimų vis tiek turi rimtų sunkumų. 1983 metais, kai recesija lyg pradėjo mažėti buvo 39 procentai miesto šeimų, neturinčių pakankamai išteklių ar maistui nusipirkti, ar už nuomą sumokėti, ar sveikatos apsaugos reikalams. 1985 metais, kai ekonomika atsigavo, tebebuvo ir tebėra 35 procentai.

Na, ir koks ekonomikos atsigavimas? Kapitalui gal ir atsigavo, bet tik ne biedniams ir netgi vidutiniokams.

* * *

Amerikoje klasių kova aštrėja, ir nejuokais aštrėja. Darbininkai pakiliomis nuotaikomis kovoja ir prieš algų mažinimą, ir prieš įmonių uždarinimą, ir prieš Reagano programas... Ir ten, kur laikosi vienin-gai laimi.

Ir AT&T darbininkai, ir Colt darbininkai, ir transito darbininkai Philadelphijoje, ir kasinų, viešbučių bei restoranų darbininkai Atlantic City ir Californijoje, ir daug kitur laimėjo didesnes algas ir gerus darbo kontraktus.

Plepalai, kad korporacijas ir mažesnius darbdavius darbininkų didelės algos varo nuo koto, yra nesamone. Juk gi iš po recesijos atsigavo ekonomika, ir atsigavo jiems, o ne dirbantiems!

* * *

Vis dažniau girdisi šnekant, kad prezidento reagonomika negeresnė už Hooverio. Farmeriai sako, mažiesiems fermeriams netgi blogesnė. Tada fermeriai nuo varžytynių gynėse, prieš jas demonstravo, kovojo. Dabar taip sutvarkyta, kad žudosi. Kodėl taip?

Elektros, radijo ir mašinų darbininkų susivienijimo suvažiavime angliakasių profsajungos prez. Trumka akcentavo, kad Reagano administracija yra daug antidarbininkesne negu buvo Hooverio. Išties, sugriovė lėktuvų eismo kontrolierių profsajungą, na, korporacijos, kompanijos irgi ėmė griauti prezidento pavyzdžiu. Arba paimkime štai ką, 1980 metais pradėjęs be perstojo ginkluotis iš socialinių programų jau atėmė mažiausia

Šiauliams — 750 metų

Šiaulių miesto centras: Vilniaus gatvė.

Tarybų Lietuvoje plačiai paminėtas trečiojo pagal dydį respublikos miesto — Šiaulių jubiliejus. Jo atsiradimo istorija tokia: 1236 metų rugsėjo 22 dieną ties saulės vietoje buvo sutriuškinta į Lietuvą įsibrovusi Kalavijuočių ordino kariuomenė. Saulė — tai ir yra dabartiniai Šiauliai.

Dabar miesto vizitinė kortelė: 137 tūkstančiai gyventojų. Norint pereiti kiekvieną Šiaulių gatvę, reikėtų sukarti 190 kilometrų kelią. Plotu Šiaulių. Plotu Šiauliai nusileidžia tik Vilniui ir Kaunui. Erdvus miestas!

Miesto žmonės: du trečdaliai darbininkų. Kiekvienas ketvirtas gyventojas — moksleivis arba studentas. Vidutinis šiauliečio amžius

\$100 bilijonų, skurdžių armija jam prezidentaujant padidėjo net penkiais milijonais žmonių.

Ne bereikalo yra sakoma, kad jam prezidentaujant turtingieji darosi turtingesni, o neturtingi neturtingesniais.

* * *

Jeigu prezidentas nors kiek užjautų darbininkus, labai lengvai savo valia galėtų padėti plieno darbininkams titaniškoje kovoje su USX korporacija, kuri tyčia neva bankrutavimo sumetimais darbininkus išvarė iš savo įmonių, norėdamas juos priversti susimąžinti algas po \$7 nuo kiekvienos darbo valandos uždarbio, kad jeigu nesugriovus, tai nors susilpninus jų profsajungą.

no darbininkų titaniškos kovos su korporacija laukia. Visos AFL-CIO profsajungos, bendruomenių organizacijos, taikos grupuotės, liberališkesnės bažnyčios solidarizuoja su išvarytais darbininkais padeda jiems. Netgi Čikagos miesto taryba pasisakė padėti. Prezidentas gi galėtų savo respublikoną Illinois gubernatoriumi Thamsoną paskatinti, kad nors mokėtų nedarbo kompensacijas išvarytiems darbininkams kaip daroma kitose valstijose, bet prezidentas Reaganas nė gu-gu.

S. J. Jokubka

— 32 metai. Jaunau žmonių miestas!

Miesto darbai: 450 tūkstančių televizorių per metus. Tiek pat dviračių. Tūkstantis metalo pjovimo staklių, 3 milijonai vienetų trikotažo ir 2.5 milijono porų avalynės. Darbštus miestas!

Miesto laisvalaikis: dramos teatras, 6 kino teatrai, 77 bibliotekos, 4 muziejai, 33 sporto salės ir 100 sporto aikštelių. Beveik 1400 hektarų parkų ir skverų. Jaukus miestas!

GEROS NUOTAIKOS GATVĖ ŠIAULIUOSE

Visad gyva bulvaru tapusioje Šiaulių Vilniaus gatvės dalyje. Dabar ši miesto centro pėsčiųjų zona, už kurios įrengta pelnyta TSRS Ministrų Tarybos premija, dar pajūgėjo — ji pratęsta iki Draugystės prospekto.

Daug pastangų čia įdėjo projektuotojai, komunalininkai, statybininkai, drauge su jais triūsė įmonių ir organizacijų darbininkai, talkų dalyviai. Atjaunėjo namų fasadai, nusidriekė įdomaus rašto grindinys, išsirikiavo gražūs šviestuvai. Spalvotai švytėdami pagal automatiškus įtaisus komanda, jie vakarais bulvarą paušia originaliu rūbu. Įdomiai atrodo medinės ir metalinės arkos. Įrengtas fontanelis, daugelyje vietų — patogūs suolai, gėlynai, dekoratyvinės sienelės, originalios formos kioskai. Yra ir savotiškas amfiteatras, kur po atviru dangumi vyks poezijos vakarai, koncertai. Įrengtos specialės gatvės vitrinos, kuriose savo kūrinius galės eksponuoti dailininkai, fotografai, liaudies meistrai.

Sumanymas miesto centre įrengti pėsčiųjų zoną visiškai pasiteisino. Žmonės ją pamėgo. Pirmoji bulvaro atkarpa daugiau prekybinė, antroji — pramoginė ir kultūrinė.

Pėsčiųjų zonos paprastai kurtamos istoriškai susiklosčiusiose miestų centruose, kur sutelkti geriausi ir įdomiausi architektūros statiniai, istorijos paminklai. Šiauliuose viso to nėra. Tad reikėjo ieškoti naujų išraiškos priemonių, maksimaliai panaudoti dizainą, ma-

Kad mokėtų kompensacijas

Jau trečias mėnuo kaip didžiausia Amerikoje plieno USX korporacija laiko uždariusi savo įmones, kad darbininkai sutiktų su korporacijos padiktuotu darbo kontraktu. Daugiau kaip 44 tūkstančiai darbininkų išvaryti iš uždarytų įmonių streiku kovoja prieš korporacijos užmačius ne tik suardyti jų profsajungą, o ir dar labiau čulpti jų darbo prakaito vaisius, mokant už darbą mažiau, apkarplant benefitus ir teisę profsajungai juos atstovauti.

Sveikai galvojant, nežiūrint kad darbininkai nepaleisti iš darbo, o tik išvaryti kol su korporacijos susitaras dėl darbo kontraktų, vistiek yra bedarbiai ir kaip tokie turėtų gauti nedarbo kompensacijas, tačiau nereikėtų būti kaip ypač Illinois, Indiana ir Utah valstijų valdžios nepri pažįsta jų bedarbiais.

Illinois valstijoje USX korporacija iš savo įmonės turi išvarysi daugiau kaip 700 darbininkų kol nusileis korporacijai dėl naujo darbo kontrakto, Rochelle, Ill., mieste FDL maisto pakavimo kompanija turi išvarysi 400 iš Acme plieno kompanijos 150 darbininkų. Nė vienas jų negauna nedarbo kompensacijų. Gyvena nebesuvedami savo šeimos biudžeto galų. Tiesa, profsajungos iš savo fondų ir renkamų iš žmonių aukų juos šiek tiek remia. Bet tos paramos vargiai pakanka maitinimuisi iš skardinėlių "pork and binzais", o kur dar nuomos, sveikatos bei kitos apdraudos. kai kurie jų turi įsigiję išmokėjimui namelius. Nepajėgiant mokėti morkių, bankai ant jų kaba kaip Demoklio kardai.

Illinois Piliiečių komitetas pradėjo rinkti parašus po peticijomis, reikalaujančiomis, kad gubernatorius Thompson patvarkytų taip, kaip yra kitose valstijose, kad ir nepaleistiems iš darbo, bet dėl korporacijos bei kompanijų užsispyrimo išvarytiems iš darbo irgi būtų mokamos nedarbo kompensacijos.

Gubernatorius Thompson yra respublikonas, prez. Reagano šalininkas. Ar atkreips dėmesį į peticijas, prašosi klausimas. Todėl artinantis rinkimams, verta pagalvoti ar atiduoti savo balsą už reaganistą. Thompsonas kandidatuoja būti perrinktu gubernatoriumi postui. Prieš jį kandidatuoja liberališkesnių nuotaikų antireaganistas Adlai Stevensonas.

Už Stevensoną pataria balsuoti ir Chicagos meras Harold Washington.
S. J. J.

žasias architektūros formas. Sprėndžiant šį uždavinį, glaudžiai bendradarbiavo architektai, dailininkai, dizaineriai. Daug naudos davė tai, kad į pagalbą buvo pasitelktos, jei taip galima pasakyti, netradicinės jėgos — studentai, amatininkai, liaudies meistrai, dailininkai apipavidalininkai, na ir šiaip gabūs žmonės.
V. MAIZIUS

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

“GREAT PEACE MARCH” — EITYNĖ PASIEKĖ TIKSLĄ

Kovo 1 dieną Los Angeles mieste pradėjusių per Ameriką “Great Peace March” eitynė 700 taikos ginėjų žygis beveik baigiasi. Po susitikimų Niujorke su taikos šalininkais, paskutinis jų maršavimo etapas bėra iš Niujorko žygiuoti į Vašingtoną, kurį jie mano pasiekti lapkričio 11 d.

“Great Peace March” eitynė, su iškeltais taikos šūkiams ir Hirošimos miesto tragedijai atminti fakeliu, lydi penkių sunkvežimių konvojus lauko virtuvei ir kitas konvojus keturių sunkvežimių, prikrautų palapinių, miegojimui maišų ir eitynės dalyvių asmeninių daiktų kaip gitarų, lagaminų su drapanomis bei kitkuo. Kai eitynė numaršuos iki Vašingtono, tai nuo Los Angeles per vakarinių valstijų dykumas, per vidurvakarių bei rytinių valstijų pramoninių rajonų miestus ir miestelius bus sukorus kelis tūkstančius mylių kelio.

Per visą tą nuo Los Angeles žygiavimo laiką, kur tik jie sustodavo iš palapinių pasistatyti “Taikos miestelį” poilsiui, visur juos entuziastingai sveikino šimtai judėjimo už taiką aktyvistų ir šiaip žmonių, trokštančių pasaulyje taikos. Kai kur “Great Peace March” eitynė pasitikdavo ištisi miestai, kaip Elkhart, Indijanoje, su visa savo valdžia. Gary, Ind., meras Richard Hatcher sveikindamas eitynė džiaugėsi, kad Amerikoje yra žmonių ne tik šnekančių už taiką, o ir veikiančių už taiką. South Bend, Ind., Notre Dame universiteto prezidentas kun. Theodore Hesburg neatsistebėjo “Great Peace March” eityne. Girdi 35 metus dirbu universitete, bet tokio pritarimo miesto gyventojų, kaip šiai eitynei, nesu matęs. Clevelande, kur taikos eitynė pasitiko daugiau kaip 5 tūkstančių žmonių demonstracija už taiką, Ohio gubernatorius Richard Celeste akcentavo, kad žmogui kilniausia yra kovoti už taiką. Gubernatorius kreipėsi į taikos eitynės dalyvius ir demonstrantus, kad būtų sulaikytas ruošimasis “žvaigždžių karams”, kad būtų sustabdytas ginklavimasis, nes visa tai pasaulį daro nesaugiu žmonėms gyventi, jis kalbėjo. Tolygius pasisekimus “Great Peace March” eitynė turėjo Youngstown, Pittsburg ir kituose didesniuose miestuose, kur irgi vyko masiniai už taiką mitingai, demonstracijos. Visur žmonės eitynės dalyviams rodė širdį.

Kaip pasakoja nuo pat Los Angeles maršuojanti eitynės dalyvė Aleida Von Dyke, iš Mineapolio, Minn., girdi, niekad nepamiršiu kai maršuojant per dykumas kaip nuoširdžiai mus sveikindavo pravažiuojantys sunkvežimiais šoferiai, kaip nuoširdžiai sveikindavo iš traukinių garvežių mašinistai mosuodami rankomis ir sušvilpdami garvežio švilpuku. Niekad nepamiršiu, jį sako, kai artinantis mums prie miestelių žmonės pasitikdavo su šalykelėse pastatytais šalto vandens stendais atsigerti, su stendais vaisių, kai kur netgi su pastatytais stendais sumuštinų. Visi mums linkėjo sėkmės žygyje už taiką.

Ši “Great Peace March” takos gynėjų eitynė nuo Pacifiko iki Atlanto ir pačios sostinės Vašingtono visiems laikams įeis į Amerikos liaudies kovų už taiką istoriją.

“Great Peace March” eitynė parodė, kad Amerikos liaudis už taiką pasaulyje, nori nutraukimo branduolinių bandymų, susitarimo dėl ginkluotės suregulavimo, tautų sambūvio. Eitynė išjudino tūkstančius žmonių veikti už taiką, o ne tik šnekėti už taiką.

Eitynės dalyviai nužygiavę į Vašingtoną ketina matytis su kongresmenais ir senatoriais, pasakyti jiems, kad jie maršuodami per visą šalį patyrė, kokios stiprios Amerikos žmonių nuotaikos už taiką, ir kad kongresmenai bei senatoriai turi rimtai į tai atkreipti savo dėmesį. Jeigu prez. Reaganas juos prisileis, pasakys ir jam.

Amerikos — Izraelio ryšiai pavojingi

Dažnai sakoma, kad glaudūs valstybių ir vyriausybės vadovų ryšiai stiprina taiką. Atsiranda daugiau galimybių prekiauti, pagyvėja politiniai, ekonominiai, kultūriniai ryšiai. Tačiau ar visada?

Plačiai žinoma, kad Izraelio vadovai dažnai vyksta į Vašingtoną. Vizitų tikslai gana vienodi: Tel Avivas įvairiausiais būdais siekia užsitikrinti politinę, ekonominę ir karinę JAV valdančiųjų sluoksnių paramą, gauti dolerių “injekciją”. O tarp šalių, kurias daugiausia remia Vašingtonas, Izraelis užima vieną pirmųjų vietų. Tie svetimi doleriai jam byra gana lengvai dėl kelių priežasčių.

Washingtono labai aktyviai veikia Izraelio lobistai. Jų yra kongre-

se, valstybės departamente, gynybos ministerijoje, kituose svarbiuose vyriausybės organuose, jie kontroliuoja masinės informacijos priemones.

Oficialusis Vašingtonas Izraelį vadina “strateginiu sąjungininku”. Gal tai ir tiesa — abudu stengiasi užgniaužti arabų nacionalinio išsivadavimo judėjimą. Libano žemę trypė ne vien Izraelio kareiviai. Čia ir JAV jūrų pėstininkai buvo nekviesti svečiai. Tiesa, Pentagonas, galbūt prisiminęs Vietnamo karo aviantūrą, palyginti greitai pabėgo iš Libano. Pats tiesiogiai nesikišdamas į Artimųjų Rytų konfliktą, Vašingtonas aprūpina Izraelį viskuo, ko jam reikia. Nors tai kelia daugelio Jungtinėms Tautoms priklaus-

Pasidairius po mūsų Amerika

Amerika yra turtingiausia pasaulyje šalis, ir ko ji neturi. Supermarketuose prikrautos lentynos įvairiausių maisto produktų tiesiog linksta. Žmogus čia gali rasti ko tik širdis geidžia pietų stalui. Visko yra prikonservuota skardinėlėse, pripakuota pokeliuose, pripilstyta maišeliuose. Ant prekystalių visokių vaisių bei daržovių stačiai kalnai, krūvos gatavai į surūšiuotus gabalus pripjaustytos jautienos, kiaulienos, avienos, veršienos, paukštienos, visokiausio skonio fabrikuose paruoštų mėsų, dešrų ir dešrelių.

Norintiems pasmaguriuoti Amerika nemaža maisto produktų importuoja iš užsienio, o savų prisigamina tiek, kad netgi nėra kur jų dėti. Pavyzdžiui, dėl prigaminų žemės ūkio produktų perviršiaus, ypač grūdų, smulkesni fermeriai bankrutuoja. Valdžia žemės ūkį nuo perviršiaus grūdų, pieno, medaus ir kitokių produktų gelbsti, bet tą pagalbą daugiausia suryja didieji fermeriai ir agrobiznio kompanijos.

Visko pilna yra ir departamentinėse parduotuvėse. Didžiulėse vos akimi aprėpiamos jų salės drapanų marios. Netgi ir kaprizioms moterims susuka galvą kokį drabužį pirkti. Vyrams kostiumu, marškinių, batų kiek tik nori ir pasirinkimas neapsakomas. Kitokių prekių taip pat, pradadant nuo vaikams žindukų iki metalui pjauti staklėmis. Viena turistė iš Braziliančių šalių nepasitenkinimą ir protestą. Daugelis jų vis dažniau nusigręžia nuo JAV.

Tel Avivas plačiai naudojasi Vašingtono palankumu. Neseniai amerikiečiai sutiko finansiskai padėti statyti reaktyvinį naikintuvą “Lavi”. Manoma, kad vienas naikintuvas kainuos 9 milijonus dolerių. (Pentagonas teigia, kad jo kaina sieks 22 milijonus dolerių). Iki 2000-ųjų metų tokių mašinų numatoma pastatyti tris šimtus. O šalis užsieniui skolinga toli gražu ne šimtus. Tad suprantama, kad šiuos lėktuvus statys vėl už amerikiečių dolerius.

Tel Avivo karo aviacija sėja mirtį ne tik Libane. Jos bombos krito Irake (čia bombardavo atominių tyrimų centrą). Oro piratai buvo nuskridę ir į Tunisą (norėta sunaikinti Palestinos išsivadavimo organizacijos būstinę). Pažymėtina, kad šie nusikaltimai buvo padaryti taikos metu. O kur skris “Lavi” kurį izraeliai jau demonstravo Ben Guriono aerouoste?

Beje, Izraelio karinės oro pajėgos turi ne tik šiuolaikinių didelių lėktuvų. Kaip rašė užsienio spauda, yra nedidelių nepilotuojamų lėktuvų (pustrečio metro ilgio), kuriuose įmontuota aparatūra apžvelgia 50 kvadratinį kilometrų plotą ir perduoda vaizdą valdymo punktui. Vieną naujausių tokių lėktuvų įsigijo ir JAV.

Izraelis su JAV mokslininkų pagalba jau sukūrė savo balistinę raketą, galinčią nuskristi daugiau kaip tūkstantį kilometrų. Jungtinių Tautų ekspertų duomenimis, 1981 metais ši šalis turėjo tiek urano, kad jo užtektų 18-15 atominių bombų pagaminti. Mažiausiai vieną atominį reaktorių padėjo pastatyti amerikiečiai. O juk dalyvavimas SGI programoje Izraeliui atveria dar paltesnius ginklavimosi kelius.

G. Vinička

jos Amerikos departamentines parduotuves pavadino pramonės pasiekimų parodomis eksponatams parduoti.

Kaip turtingiausioje pasaulyje šalyje Amerikoje yra daug ir pinigų, tik ne pas visus amerikiečius. Vieni perka ne tam, kad reikia, bet kad daiktu susižavi ar jo užsimano. Kiti parduotuvėse vaikštinėja, žiūrinėja, kur pigiau nusipirkti ko būtiniausiai reikia, ypač supermarketuose, pavarto karbonatą, o perka kiaulienos gurniuką, arba pavarto sultingą steiką, o perka jaučio koją košelienai. Tai žmonės, kurių Amerikoje yra per daug taip, kaip supermarketuose maisto produktų bei departamentinėse parduotuvėse visko.

Amerikoje yra daugiau kaip 7 milijonai bedarbių, o pridėjus prie jų dar tuos, kurie dirba ne pilną laiką, tai bus daugiau kaip 20 milijonų žmonių pustūstems kišenėms. Perka jie tik tiek, kiek išgali, o ne tiek, kiek reikia žmoniškesniam pragyvenimui. Dar daugiau yra tokių žmonių, kurie gyvena iš menkų senatvės pensijų bei socialinio aprūpinimo pašalpų. Jų yra beveik 33 milijonai. Nemaža dar yra, kurie negauna nei senatvės pensijų, nei socialinio aprūpinimo pašalpų. Ne vienas jų neturi nė pastogės namų. Šie žmonės, yra atsitikimų, pusryčiams perka šunims konservuotą ėdalą. Ir turtingiausioje pasaulyje Amerikoje, statistikos duomenimis, jų gausėja tokiu spurtumu, kokiu visko daugėja departamentinėse parduotuvėse, bei supermarketuose.

Amerikoje yra nemaža milijonierių, dar daugiau turčių. Cikagoje Mičigano ežero pakrantėse valtims pasistatyti užimtos visos vietos jachtomis ir brangiais pramoginiais laivais bei laiveliais. Paežerėse ir prie upių vandenių neužimtų vietų vasarnamiui pasistatyti nebėra. Vandenyne pakraščiuose bei prie didžiųjų ežerų perdėm brangūs viešbučiai, luksusiniai daugiaaukščiai apartamentiniai namai. Turčių rajonuose ne pilaitės stovi, o milijoninės vilos. Sakoma, kad nė vienoje pasaulio šalyje nėra tiek daug milijonierių ir turčių kaip Amerikoje.

Daug Amerikoje yra šiukšlių ir laužo. Didmiesčiuose skurdžių rajonai mažai kuo atsilieka nuo neturtingiausios pasaulyje Haiti miestų darbininkų rajonų. Namai aplėisti, baiga lūžti, daug nebetinkamų gyvenimui, gatvės vargiai kada šluojamos, užpakalinėse gatvelėse dvokia neišvežtu šiukšlių krūvos, nuo žiurkių ir pelių žmonės neapsigina. Arba užmiestyje valdiškuose miškuose, skirtuose neva miestiečiams pailsėti gamtoje, popiergalių, tuščių skardinėlių kur tik pasisuksi. Net grybų tuose miškuose darosi sunku rasti, taip užteršta. Per Cikagą tekančioje upėje, žmonės juokiasi, išnykusi ne tik gyvūnija, o ir bakterijos.

Bet Amerika vistiek graži, didelė, turtinga, tik gaila, kad ne visiems.

S. J. Jokubka

— Salem, Oregon ir TSRS Simferopol miestų merai buvo susitikę pasirašyti abiejų miestų broliavimosi dokumentus. Po dokumentų pasirašymo abu merai pasikeitė suvenyrais ir Salem miesto “Peace Plaza” aikštėje pasodino berželių — draugystės simbolių.

Vilnia, 1986 m. spalio 30 d.

Vacys Reimeris rašo iš Vilniaus

Siomis dienomis Vacys Reimeris iš Vilniaus atsiuntė savo bičiuliui S. J. Jokubkai laišką. Čia spausdiname kai kurias laiško vietas, susijusias su kova už taiką pasaulyje.

Jis Rašo:

Mielas bičiuli,

Prabėgo vasara, prabėgo jau ir ne vienas mėnuo, kai nerašiau Pačiam laiško. O labai norėjosi nors tokiu būdu pasikalbėti, sužinoti, kaip vyksta gyvenimas, darbai. Kaip malonios Anos sveikata? Buvo malonu girdėti, kad po labai nelengvų operacijų, kurios teko iškentėti, ji taisėsi, stiprėjo.

Per tą laiką, kol nerašiau Tau laiško ir mano kasdienybėje atsitiko nekasdieniniai dalykai. Gal jau ir teko girdėti — perėjau darbuotis į kitą postą, kurį iki šiol užėmė mūsų garbingas liaudies rašytojas Juozas Baltušis. Mūsų valdžios patvarkė, kad dabar aš stočiau darbuotis aktualiaame taikos gynimo darbe. Čia, kaip žinoma, darbo ir rūpesčio tiek pat, kiek pasaulio vandenynuose drėgmės. Laikai baisiai neramūs. Vakarų politikų užkietėjusiose galvose beprotybė per savo mirtim dvokiančius kiaušinius. Kas bus rytoj? Kaip žinome, tų karštakošių politikų užmačiomis vis galingiau priešinasi milijonai žmonių. Pavienio žmogaus balsas — mažai ką reiškia, o kada jis susilieja su milijonais tokių pat balsų, kada jo rankos ir širdis pajunta kitos rankos ir širdies artumą ir jėgą — tada gaunasi neįveikiama globalinė jėga. Tik ji, sveiko proto, žmonijos išminties reikėja, gali prablaivinti netoliaregių politikierių smegenynę, tik ji gali išgelbėti pasaulį nuo pražūties. Kova labai sunki, nelygi. Karo vanagų pusėjų neįsivaizduojamos griauamosios jėgos turtai, monopolijos su pasakiškais pelnais, jų pusėje prievarta, melas, kurį jie sėja, lieja visais kanalais per visą pasaulį. Bet laisvę ir taiką ginančių milijonų taip pat galingiausias visų laikų, visų epochų ginklas — visuomeninio vystymosi, žmonijos išminties ir siekių tiesa. Kaip nepatogiai

prisieina jaustis kovbojui Reganui ir jo sėbrams dėl savo niekuo nepateisinamo priešiško protingiems tarybiniais pasiūlymams. Kaip vis sunkiau karo šaukliams atvirai giedoti karo grėsmės giesmę. Pavojinga, kad jie laiko ranką ant lemtingojo karo pradžios mygtuko. Bet gal žmonijos ir laiko išmintis ir čia pakeis situaciją. Kova sunki, kova ilga, labai kova pasiaukojanti. Bet kiekvienas žmogus, ką beveiktų, kokiame darbe besidarbuotų — jis šiandien yra kovotojas dėl savo paties ir savo palikuonių ateities. Tik jis, jo valia, jo išmintis, padauginta iš visos planetos žmonių galios, nustums globalinio susinaikinimo giltinę į nebūties bedugnę, ir, kaip siūlo tarybinis lyderis M. Gorbačiovas, tikrai yra galimybė pasauliui įžengti į naują amžių — 2000-uosius metus — be tos baimės smėklos, be branduolinio ginklo, su taikaus sugyvenimo, taikaus sistemų lenktyniavimo vėliava.

Nesijuok, Stasy, kad visą paskaitą išpyliau. Tos tiesos Tau taip pat puikiai žinomos. Tu visa širdimi esi už jas. Bet matyt čia jau prabilo mano naujojo posto balsas... Taikos gynimo veikle mūsų gana plati. Darbo yra. Tai visuomeninė funkcija. Savo pobūdžiu mano naujasis darbas labai artimas ir tam, kurį septymiolika metų dirbau "Gimtajame krašte". Taika, bendradarbiavimas, humanizmas. Tarptautiniai ryšiai. Žinoma, kiek ir gaila senojo darbo. Buvau įpratęs, išsigijęs daug gerų bičiulių. Bet juk su jais ir toliau galima bendrauti, palaikyti ryšius! Čia likęs geras pavyzdys mūsų neužmirštamojo Justo Paleckio, kur paskutinaisiais gyvenimo metais irgi darbuosis Taikos gynimo komiteto pirmininko poste. Taip, kad mano pirmtakai — garbingi žmonės. Man net kiek nedrasu — ar sugebėsiu taip darbuotis, kai jie. O dabar — mano nuosirdžius linkėjimai — sveikatos ir sėkmės mielai Anai (ir Dėmūtė jai siunčia pačius geriausius palinkėjimus), visiems čikagiečiams, kuriuos prisimeniu visada!

Vacys R.

Broniaus Purono mokykla

Su Bronium Puronu Panevėžio gatvėmis kartu nuėjome gerą kelio gabalą, tačiau pakalbėti taip ir nepavyko. Sveikinosi ar užkalbindavo vos ne kiekvienas praeivis. Tikriausiai kitaip ir būti negali — juk mokytojas čia gyvena ir dirba jau daugiau kaip trisdešimt metų, o paskutiniaisiais metais jis moko... visus miesto vaikus. Mat Bronius Puronas vadovauja "darbų" mokyklai — tarp mokykliniam gamybinio mokymo kombinatui, į kurį vieną dieną per savaitę mokyti profesijos pagrindų ateina visi miesto vaikai. Kitas penktas dienas jie lanko savo vidurines mokyklas. Baigus mokslą jaunimas kartu su brandos atestatu gauna pažymėjimą apie įgytą specialybę.

Prieš dešimt metų Bronius Puronas buvo paskirtas pirmojo Lietuvoje tokio kombinato direktoriumi.

Daugelis tada stebėjosi — paliko žmogus gerą chemijos mokytojo darbą pagarsėjusioje J. Balčikonio vidurinėje mokykloje, ir ėmėsi tokių atsakingų pareigų. Šiandien Broniaus Purono mokykla — Panevėžio pasididžiavimas, ji žinoma visur.

soje Lietuvoje, nors tokių kombinatų — naujų, žymiai modernesnių yra kiekvienamė Lietuvos mieste, rajone. Šia mokykla žavėjosi Panevėžio svečiai, atvykę čia iš daugelio Europos, Azijos, šiaurės ir Lotynų Amerikos šalių. Apie tai liudija jų įrašai atsiliepiamų knygoje.

Peržengus kombinato slenkstį, ateivi pirmiausiai pasitinka spalvos. Žalias koridorius, geltona laiptinė, kitame aukšte karaliauja švelniai rausva spalva. Mokyklos sienas puošia medžio drožiniai. Koridoriaus gale visom vaivorykštės spalvomis nūšvinta spalvoto stiklo mozaika. Visa tai padaryta mokslievių rankomis. Direktorius pasirūpino, kad čia jie išmokytų reikalingiausių namų būtyje darbų, reikalingiausių profesijų.

Eini mokyklos koridoriu ir girdi: už vienu durų pokšči staklių šaudyklės — merginos audžia marga-raščius rankluosčius, kitur gaudžia motorai — tai vaikinai dirba prie automatinio šlifavimo staklių. Siuvėjų modeliutojų klasėje girdėti ginčai — jaunimas aptarinėja pasiūta drabužį...

Taikos stiprinimo tendencija yra nesulaikoma

Stokholmas [Tass-ELTA]. — Pirmės baigiamąjį dokumentą, kuriuo siekiama stiprinti savitarpio supratimą ir paversti Europos žemyną tvirtos taikos ir bendradarbiavimo regionu, Švedijos sostinėje įvyko konferencijos pasitikėjimo, saugumo stiprinimo priemonių ir nusiginklavimo Europoje klausimais pirmasis etapas. Pasiakta kokybiškai nauja pakopa kelyje į didesnio pasitikėjimo ir saugumo stiprinimo atmosferos sukūrimą. Tai atitinka

Kombinate jie turi didelę laisvę kurti, fantazuoti, panaudoti mokykloje įgytas žinias. Štai chemikų laborantų specialybės moksleiviai kartu su savo mokytoja Viduole Černiene sukūrė naujus, labai atsparius drėgmei dažus. Jais išdažyta mokykla, šių dažų kombinatė užsakė kelios gamyklos. Merginų išausti rankluosčiai, staltiesės, juostos parduodamos dailės parduotuvėse. Stalių pagaminti skelbimų stendai, medžio raižiniai puošia daugelį Panevėžio įstaigų.

Keturiasdešimt metų Bronius Puronas moko vaikus. Šimtai jo mokinių išėjo į gyvenimą, tapo gerais gydytojais, mokslininkais, inžinieriais, mokytojais. Ir pats Puronas visų gerbiamas pedagogas. O kaip buvo tada, prieš keturiasdešimt metų, kada vos praužus karui jaunas mokytojų seminarijos auklėtinis pravėrė Subačiaus progimnazijos duris.

— Kaip buvo? — tyliai pakartoja klausimą. — Klasėje buvo mokinių amžiumi vyresnių už mane. Tie, kurie norėjo mokyti, vargo paragavę. Po karo žmonėms reikėjo didelių darbų atlikti, sugriautus miestus atstatyti, todėl visais mokyklos reikalais daugiausiai rūpinosi mokytojai. Važiavau į mišką medžių malkoms kirsti. Vietoj saviuvių iš geležinkelių valdybos gaudavome senų kvitų — kita pusė tiko rašymui... O dabar štai mano mokiniai moka su įvairiomis staklėmis apseiti, supranta, kaip telefoną, radiją, elektrą pataisyti, automobilį vairuoja.

Rita Grumadaitė

gyvybinius visų Europos valstybių ir tautų interesus.

Tai įtikinamai rodo dokumente pateikti susitarimai. Susitarimu dėl jėgos neneudavimo tarptautiniuose santykiuose siekiame įgyvendinti valstybių pareigą nenaudoti jėgos, taip pat pavojingiausios jos apreiškos — ginkluotos jėgos.

Suderintas ir priimtas kompleksas savitarpiskai viena kitą papildančių priemonių pasitikėjimui ir saugumui stiprinti karinėje srityje. Jomis siekiama sumažinti karinės konfrontacijos pavojų ir padėti išspręsti nusiginklavimo uždavinius Europoje.

Ypač didelę reikšmę turi susitarimai dėl to, kad pasitikėjimo priemonių taikymasi turi užtikrinti efektyvios ir adekvačios patikrinimo formos, įskaitant inspekcijas vietose. Patikima sudarytų susitarimų laikymosi kontrolė svarbi visoms patikėjimo, saugumo stiprinimo ir nusiginklavimo proceso stadijoms ne tik Europos žemyne, bet ir visame pasaulyje.

Stokholmo derybų rezultatai rodo, pareiškė baigiamajame plenariame posėdyje TSRS delegacijos vadovas, ambasadorius ypatingiems pavedimams O. Grinevskis, kad įtemimo mažinimo politika turi būti didelis rezervas, kad konfrontacijos logika atgyveno, o taikos stiprinimo tendencija turi gilią šaknis ir iš esmės yra nesulaikoma.

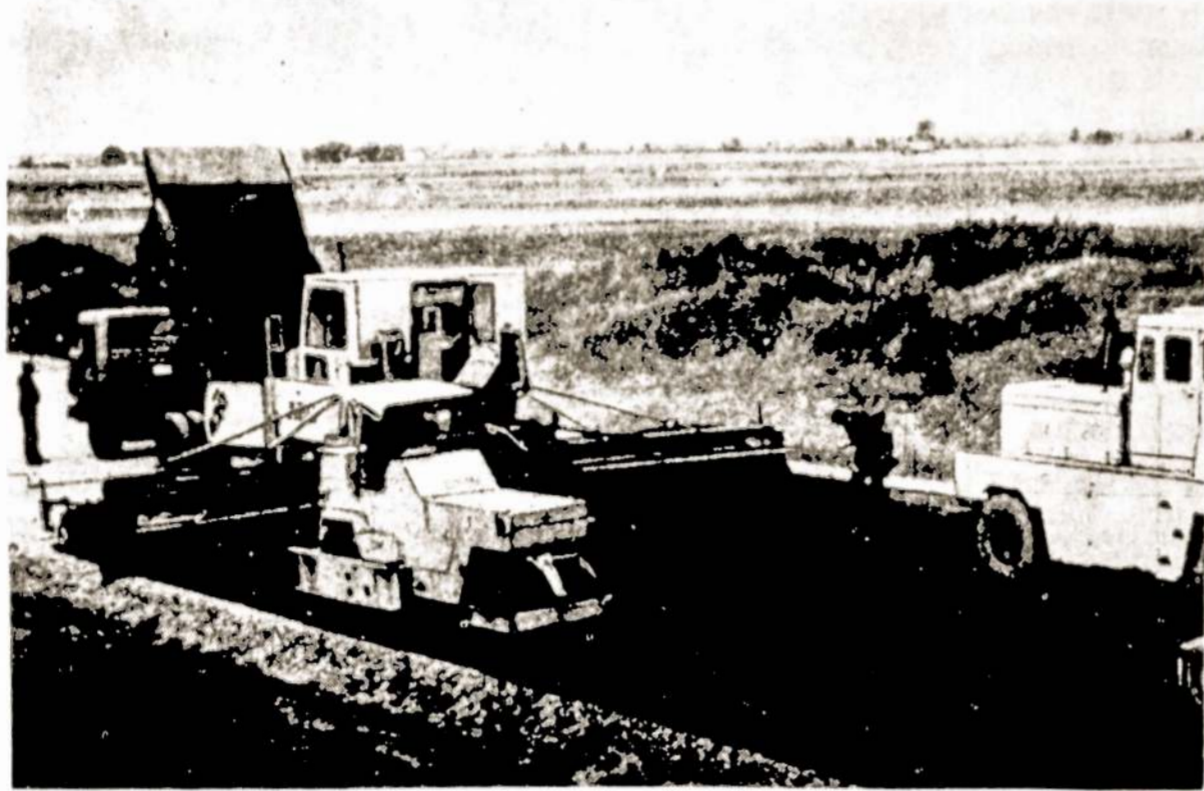
— Meksikoje susidarė iš 1.000 žmonių grupė pradėti kampaniją sukėlimui pinigų Nikaragvai kovai prieš "contras". Jie ketina kampaniją iš Meksikos perkelti ir į kitas pasaulio šalis.

— Demokratinės Madakaskaro Respublikos ir Tarybų Sąjungos santykiai darosi vis geresni. Abi šalys taipgi susitarė kreiptis į Jungtines Tautas, kad Indijos vandenynas būtų paskelbtas taikos zona.

— Graikijos vyriausybė uždraudė Vakarų Europos ultradesinesiems ir neofasistams turėti suvažiavimą Salonikoje.

Tiesia Vilnius — Panevėžys Automagistrale

Naši technika padeda automagistraleje Vilnius — Panevėžys.

Lyg dvi stygos nuo Vilniaus link Panevėžio tiesiasi automagistrailė. Tiesa, jau naudojamo kelio dar tik 78 kilometrai: už Ukmergės jame šeiminkauja kelininkai. Jie planuoja iki 1990 metų atidaryti eismą iki Panevėžio viena automagistrailės puse.

Šiame ruože link Panevėžio dirba nauja dangai kloti mašina. Naujasis mechanizmas iš karto gali kloti dangą nuo 3 iki 12,5 metro pločio. Darbo našumas — 400 metrų per pamainą, o mašiną aptarnauja tik keturi žmonės.

Pagal kelio pakraštyje ištemptą plieninę vielą automatiškai reguliuojamas dangos aukštis ir nuolydis.

žiai. Vėliau vibruojantys įrenginiai sutankina pradinę dangą. Pagerėjo kelio dangos kokybė, pailgėjo eksploataavimo laikas.

Panevėžio kryptimi magistralės sankasos ir kelio pagrindo žemės darbus atlieka mechanizatoriai. Daugiatoniai ekskavatoriai, buldozeriai, autogreideriai suverčia žemes, žvyra, lygina būsimos kelio sankasos paviršius. Našiai dirbti padeda gerai organizuotas socialistinis lenktyniavimas. Dažniausia tarp geriausių minimi mechanizatoriai Algimantas Mazurevičius, Vytautas Vitas, Stasys Kvieska, Antanas Balakauskas.

T. Žebrauskas

Varėnos Grybai

Nuo seno garsėja Varėnos miškai grybais. Lyg magnetas jie traukia grybautojus iš visos Lietuvos.

Sakoma, kad dzūkai pirmieji pradėjo valgyti grybus, gerai skirdami valgomuosius nuo nuodingųjų. Tačiau primenybė nuo seniausių laikų skiriama baravykui. Ir šandien Zervynų, Žiūrų, Marcinkonių apylinkėse kiti grybai "būdėmis" vadinami.

Grybas dažnai minimas ir dzūkų šnekte. Ir net du kaimai Varėnos rajone turi vardus, kilusius nuo žodžio "grybas" — tai Gribaša ir Grybaulia. O iš visoje Lietuvoje priskaičiuojama apie 20 kaimų su pradžia žodžio "gryb".

Amžiais dzūkas mišką vadino duondaviu. Jei ne grybai, jei ne uogos, dzūkų mergos būtų nuogos... dainavo senovėje. Traukia dzūka miškas ir šandien. O daug kam toli eiti nereikia. Dešimtys Varėnos rajono kaimų apsupti miškų. Ne vieno ir sodyboje grybai auga. Siemet išdygo baravykai net Kapčiamiesčio mokyklos (Lazdijų rajone) darželyje. Mat mokiniai iš miško privežė žemių...

Grybavimas Dzūkijoje buvo vienas iš pagalbinių verslų. Nutiesus Peterburgo — Varšuvos geležinkelį, grybai keliaudavo gana toli — į Vilnių, Peterburgą, Varšuvą, kitus miestus. Atvykę pirkliai iš valstiečių supirkdavo džiovintus ir medinėse statinėse marinuotus grybus.

4

Netoli Merkinės tako matyti, tiesa, jau nebe naudojama baravykų džiovyklą. Tai iš geležies padaryta didžiulė dėžė su aukštais išdėstytais stalčiais. Juose grybai karštu oru džiovinami išties parą. Kad grybų kvapas būtų geresnis, geležies sienos apmušamos beržo ar liepos lentomis. Tokioje džiovykloje grybai džūsta sausai, nebūna raso- ti.

Daug grybų valstiečiai džiovina duonkepėse krosnyse, prikaldami į lentą vinių, ir ant jų susmaigstydami baravykus. Dar veria ant pagaliukų, o paskui ant siūlo ir prie krosnies baigia džiovinti.

Rūdnioje ir Marcinkonyse prieš karą buvo įsteigti grybams perdirbti fabrikėliai. Stambi grybų džiovyklą buvo Merkinėje. Sakoma, kad šiame fabrike pavasarį būdavo džiovinami briedžiukai. Juos parduodavo grybų supirkėjams, nes Varėnos miškų gyventojai jų beveik nevalgo. Kas kita baravykai. Merkinės džiovykloje sudžiovindavo iki trejeto tūkstančių tonų įvairių grybų.

Dosnūs Varėnos miškai ir šandien. Nė vienas atvykęs negrįžta tuščiomis. Tiesa, senukai pasakoja, kad seniau grybus vežimais veždavo... nestinga jų ir dabar, nors dideli žmonių srautai labai kenkia grybienai. Praėjusiais metais iš rajono gyventojų buvo supirkta 300 tonų grybų — beveik 90 procentų

"Veliuoniečio" Dainos ir Šokiai

Beveik kiekvieno veliuoniečio bibliotekėlėje rasime gražiai išleistus "Lietuviškų dainų" ir "Lietuviškų svotbinių dainų" toms. Seiminkas būtinai pasakys, kad tautosakininkas Antanas Juška, čia klebonavęs antrojoje XIX amžiaus pusėje, Veliuonos apylinkėse užrašė 5624 dainas, daugelio jų melodijas.

Ar dar gyvos dainos šandien? Vietos inteligentai, sumanę kurti Veliuonoje folklorinį ansamblį, pirmiausia ėmė klausinėti vyresnio amžiaus žmones, ar prisimena senųjų dainų? Nuošalesniuose kaimuose prie Birbiliškės girios jie surado balsingų dainininkų. Genė Šopauskienė, Zuzana Vinkšnaitienė, Bronė Garšvienė ir kitas mokėjusias šimtus dainų, kurias dainavo jų mamos ir močiutės. Sulyginus jų padainuotų dainų tekstus su Antano Juškos užrašytaisiais, paaiškėjo, kad jie beveik nesiskiria.

Todėl ir buvo nespėta, kad ansamblis dainuos tik senąsias panemunės dainas, šoks tik šio krašto šokius. Dainuoti pakvietė ir Antano Juškos užrašytąsias dainas prisiminusias dainininkes.

Dabar tik Marytė Skridlienė, Bernardas Dubkus, kiti seniausi ansamblečiai prisimena pirmąjį koncertą, surengtą Veliuonos kultūros namuose prieš 20 metų. Jaudinosi tada dainininkai ir šokėjai — ar prie širdies bus senoji liaudies kūryba šių dienų žmonėms, pripratusiems prie trankių džazo ritmų, estradinių melodijų?

Be reikalo jaudinosi. Patiko žmonėms iš širdies gelmių plaukiančios dainos, tokie švelnūs ir poetiški žodžiai, žavėjo "Veliuonos kadrius", "Patryptinė polka" ir kiti senieji šokiai.

Nuo tos dienos daug vandens nutekėjo Nemunu, kurio dešiniajame krante įsikūrusi Veliuona. Pirmaisiais gyvavimo metais ansamblis koncertavo tik savame ūkyje, retkarčiais nuvažiuodavo pas artimiausius kaimynus — į Seredžių,

Raudonę, Plokščius, Kidulius. Bet garsas apie kolektyvą, kurio programa — "Iš Juškos knygų", — pradėjo skliti po visą Lietuvą.

Po koncertų Vilniuje ir Kaune, Lietuvos TSR liaudies buities muziejuje Rumšiškėse, "Veliuoniečio" ansamblui buvo suteiktas liaudies kolektyvo vardas, o menu gėrėjosi pernai įvykusios Respublikinės dainų šventės dalyviai ir svečiai. Ansamblis buvo pripažintas geriausiu savo grupės kolektyvų tarpe.

— Per dvidešimt metų, — sako jo vadovė Ada Baublienė, — keitėsi ansamblio dalyviai ir repertuaras. Nesikeitė tik ištikimybė autentiškam liaudies menui, mūsų protėvių kūrybai. Turime neišsenkantį šaltinį programai papildyti — penkis Antano Juškos užrašytų dainų toms ir Veliuonos — štukorių ir pasakorių krašto — žmonių entuziazmą, meilę panemunės liaudies kūrybai, sumanumą ir išradingumą.

Daugiau kaip trisdešimt žmonių dabar jungia savo gretose "Veliuoniečio" ansamblis. Jo dalyviai — kolūkiečiai ir darbininkai, kaimo inteligentai. Kartu su vyresnio amžiaus žmonėmis repeticijas stropiai lanko ir jaunesni — Raudonės kolūkio pirmininkas Albinas Jonikas, Petro Cvirkos kolūkio partinės organizacijos sekretorius Jonas Zagarskas, Veliuonos vidurinės mokyklos mokytojas Valentinas Patravičius, felčerė Petronėlė Jonušaitė ir kiti.

Ansamblis Lietuvos miestuose ir kaimuose jau surengė maždaug du šimtus koncertų. Užėmė prizines vietas populiariuose etnografinių ir folklorinių ansamblių konkursuose "Pora už poros", "Subatos vakarėli". Pasirodė per Lietuvos televiziją, jo koncertus įrašė Lietuvos radijas. O šiemet pirmą kartą išvažiavo į užsienį — koncertavo Lenkijos Liaudies Respublikos Suvalkų vaivadijos Ryno gminoje, su kuria draugauja jurbarkiečiai.

Zenonas Mikalauskas

"Veliuoniečio" ansamblis Vilniuje, po Respublikinės dainų šventės 1985 metais.

visos Lietuvos produkcijos. Daug Varėnos miškų grybų yra parduodama į užsienį.

...Ankstytą rytą, kai sklaidosi miglos, po Varėnos miškų pasklinda grybautojai. Siemet grybų derlius ypač geras. Patyrę grybautojai per pusdienį po šimtą baravykų susiranda.

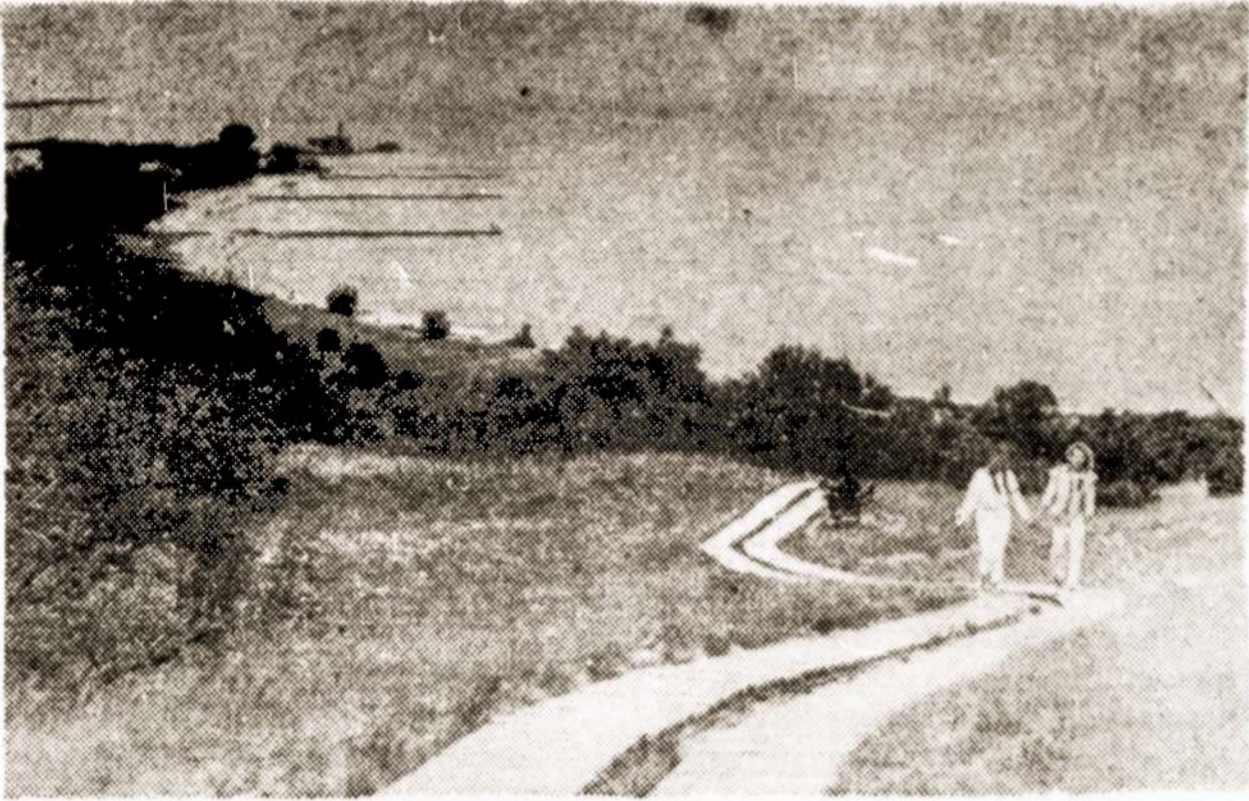
Stanislovas Pleskus

Pakruojis. Kruojos parką papuošė sveikatos trasa. Ji įrengta pagal rajono architektės D. Bardauskienės projektą.

Panevėžys. Iš respublikinio gėlių aranžuotojų konkurso kaimyniniame Šiaulių mieste pirmosios vietos diplomą komandinėje įskaitoje parsivežė Panevėžio gėlininkai. Antroji vieta paskirta vietinėms gėlininkėms.

Vilnius, 1986 m. spalio 30 d.

Gamta ir žmonės

Vasarą prie Kuršių marių Nidoje.

K. Jankausko nuotrauka.

Kuršių nerija — tai keliasdešimt kilometrų ilgio siauras smėlio ruožas, iš vienos pusės skalaujamas Baltijos jūros, iš kitos — Kuršių marių. Nuostabūs šio Lietuvos gamtos kampelio vaizdai vilioja kiekvieną čia pabuvojusį, dar norisi ir kitą kartą apsilankyti. Vien turistų, kita tiek žmonių poilsiauja.

Atostogaujančių patogumui nerijos gyvenvietėse — buvusiuose žvejų kaimeliuose Nidoje, Juodkrantėje, Pervalkoje, Preiloje pastatyta dešimtys originalios architektūros poilsio namų. Atvykėliui regis, jog šie statiniai čia ne pirmą šimtmetį stovi — taip jie suaugę su nerijos gamta, jos kopomis, nedidelėmis dykumomis, miškais. Kad visu tuo galime grožėtis ir dabar, turime būti dėkingi net kelioms žmonių kartoms.

Jos metai po metų galinėjosi su smėliu, pasiglemžusiu atėjūnų iškirsto miško likučius, išstisus kaimus. Galinėjosi ir nugalėjo — nerija vėl buvo apželdinta. Žmonės palei paplūdimį sukūrė ir keleto metrų aukščio kalnagūbrį — apsauginę kopą, kuri sustabdo smėlio slinkimą. Daug, labai daug pastangų įdėta unikaliai gamtos kampeliui išsaugoti.

Prieš dešimt metų Lietuvos vyriausybė paskelbė neriją Lietuvos valstybiniu miško parku. Čia įgyvendinama specialioji apsaugos ir tvarkymo programa: ribojamas statybos, reguliuojamas poilsiautojų skaičius, imamas kitų priemonių. Nerijoje nėra dirbamų laukų su pasėliais, ganyklų. Tačiau sodai čia žydi ne prasčiau, kaip kitose Lietuvos vietovėse. Prie žvejų, miškininkų, o jie sudaro gyventojų daugumą, sodybų veši margaspalviai gėlynai. Kad jie kartu su kitomis grožybėmis džiugintų žmonių

akį, nemažai triūso įdėda nerijos komunalinio ūkio darbuotojai.

...Vos pasibaigus pavasario palydžiui, Nidos, Juodkrantės prieklauso sugaudžia plaukiojančių ekskavatorių motorai. Dieną, naktį šios galingos mašinos iš didžiulių baržų į sunkvežimius verčia per marias atplukdytą juodžemį. O kiek dar reikia padaryti, kad jame prigytų pamario augalai!

Rūpestinga nerijos šeiminkų ranka jaučiama visur. Štai prie pajūrin vedančių takų sukalti originalūs suoliukai, apsaugoti nuo per daug skaisčios saulės padeda įvairiausių formų pavėsinės, gražiai sutvarkyti paplūdimiai.

Tačiau ir dabar ne vien žmogus šeiminkauja nerijoje. Savo įnoringą būdą kartais parodo stichija. Štai prieš kelis metus praužė stipri audra. Uraganinis vėjas, kurio greitis siekė 32 metrus per sekundę, siautėjo dvi paras. Pakilo marių ir jūros vandens lygis, smarkiai nukentėjo pamario bei pajūrio krantai ir jų įrenginiai. Vėjo gūšiai nudraskė namų stogus, nulaužė vėtrunges.

Atstatomieji darbai prasidėjo tuoj po audros. Vien apsauginės kopos atstatymui prie marių kranto teko atvežti kelis tūkstančius kubinių metrų smėlio. Dabar ji jau atgavusi savo primykštę formą ir dydį. Keletas hektarų kopų padengta apsauginiu vytelių tinklu, namai vienas po kito užsidėjo nendrinės "kepures". Nemažą paramą kovojant su stichijos padariniais komunalininkams suteikė vietos gyventojai, pagalbininkai iš Klaipėdos. Jie padėjo surinkti ir išgabenti iš pajūrio zonos šakas, išverstus medžius, kelmus ir šiukšles. Buvo įrengti nauji takai, suoliukai, pastatyti kelio ženklai.

Vytautas Žemaitis

MAŽEJA "LIKERSTORIŲ"

Lietukoopsąjunga sumažino prekiaujančių alkoholiniais gėrimais parduotuvių skaičių 72.1 ir visuomeninio maitinimo įmonių — 87.4 procento. Sustiprinta prekybos alkoholiniais gėrimais kontrolė.

Per pirmąjį pusmetį, palyginus su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, alkoholinių gėrimų pardavimą skaičiuojant sumine išraiška, sumažinta 15.7 procento.

Mažeikių rajkoopsąjungoje alkoholiniais gėrimais prekiauja 7 parduotuvės ir 5 visuomeninio maitinimo įmonės vietoje 1985 metų pradžioje prekiausių 32 ir 14.

Per pirmąjį pusmetį palyginus su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, alkoholinių gėrimų realizacija Vilnis, 1986 m. spalio 30 d.

cija rajone vertine išraiška sumažėjo 15.3 procento.

Lietukoopsąjungos, rajkoopsąjungų bei rajkooperatyvų valdybos imasi papildomų priemonių alkoholinių gėrimų pardavimui mažinti, sistemos darbuotojų drausmei stiprinti, sveikam gyvenimo būdui įtvirtinti.

SIAULIAI

Sparčiai dirba Šiaulių eksperimentinės elektros konstrukcijų gamyklos kolektyvas. Gamybos apimtis palyginti su tuo pačiu praeitų metų laikotarpiu padidėjo 234 tūkstančiais rublių.

Choreografijos mokykla Vilniuje

Vilnius, T. Kosciuškos gatvė 11, — šiuos pokario metais iškilusius rūmus žino daugelis Lietuvos menininkų. Čia, M. K. Čiurlionio vidurinėje meno mokykloje-internate, jie įgyja savo profesijos pagrindus.

1952-aisiais metais pirmuosius mokinius priėmė mokyklos choreografijos skyrius — profesionalių šokėjų laukė Lietuvos Operos ir baletas, Kauno muzikinio teatro scenos, "Lietuvos" ansamblis. Mokyklos absolventai kasmet papildo baletas artistų gretas. Tarp jų šandien jau yra žymių solistų, kurie pelnė žiūrovų dėmesį ir pagarbą, kurie atstovauja Lietuvos muzikinę teatro kultūrą ir užsienyje. Dageilui jų suteikti garbės vardai.

Baletas spektaklį sunku įsivaizduoti be muzikalios, gražios kordebaletas linijos. Kordebaletas artistų ansamblinė kultūra žiūrovams taip pat teikia estetinio, emocinio išgyvenimo akimirksnį. Džiugu, kad masinėse besilinksminančio jaunimo, susimasčiusių gulbių, vilisų ar silfzių scenose daug vilniškės mokyklos auklėtinių.

Nuo rugsėjo pirmosios į tas pačias klases savo mokinius pakvietė savarankiška Vilniaus choreografijos mokykla. Lili Ramanauskienė-Navickytė, daugiau kaip dvidešimt metų vadovavusi choreografijos skyriui, nuo šiol — mokyklos direktorė.

— Tapome lygiateisiais su kitomis Tarybų Sąjungos choreografijos mokyklomis, su technikumis. — pasakoja L. Navickytė. — I — III

kursų (X-XII klasių) moksleiviams mokėsime stipendijas. Kasmet primame po 25 mokinius iš visos Lietuvos į IV klasę.

Per aštuonerius metus iš vaiko pamažu padedant pedagogams formuojasi baletas artistas. Šiomet mokykloje 107 mokiniai. Vaikai mokosi ir vidurinės mokyklos disciplinų. Penkerius metus dirbame pagal vidurinės mokyklos sistemą, paskutiniuosius trejus — pagal technikumų reikalavimus. Būsimuosius šokėjus specialybės moko 23 baletas pedagogai ir 20 koncertmeisterių bei bendrojo fortepijono specialybės dėstytojų. Kolektyvas papildys naujais darbuotojais. Negailėsime energijos, tobulindami profesinį būsimųjų šokėjų paruošimą, sieksime, kad nuolat augtų Vilniaus choreografijos mokyklos autoritetas.

Irena Litvinaitė

Scena iš S. Prokofjevo baletas "Pelelenė". Šoka būsimieji diplomantai D. Kupstaitė ir V. Karpušenkovas.

A. Reklis nuotr.

VIENAS IŠ KAVOLIŲ KAIMO

Juozas Šutą į partiją priėmė 1939 metais gimtojo Kavolių kaimo komunistai.

Dirbo pogrindyje. Sąžiningai vykdė visus partinės organizacijos įpareigojimus. Atkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje, daug Kavolių kaimo komunistų ėmė dirbti Zarasų apskrityje įstaugose, dalinose žemė bežemiams ir mažžemiams, rūpinosi kultūrinio gyvenimu.

Ginti Tėvynės 1941 metais išėjo keliolika Kavolių kaimo vyrų — komunistų, komjaunuolių ir nepartinių. Tarp jų buvo ir Juozas Šutas. Jis kovėsi 16-ojoje lietuviškojoje divizijoje.

Juozas Šutas

Neramūs pokario metai, pirmųjų kolūkių organizavimas — visa tai pereita, išgyventa doru, sąžiningo partijos kareivio.

Įs visur buvo pirmas. Visur paskui save vedė jaunus, mažiau patyrusius, bet taip pat atsidavusius partijai žemdirbius. Daug metų vadovavo kolūkiams. Dirbo brigadininku ir fermos vedėju. Pagaliau sugrįžo į gimtuosius Kavolius, apsigyveno prie melynųjų Sartų.

Nors jau nemažai metų pensijoje, bet kaip ir anksčiau tebėra judrus ir linksmas, kupinas sveiko, gero humoro, puikių sumanymų. Abu su žmona Stefa, taip pat sena partiete ir ištikima drauge, aktyviai dalyvauja Dusetų partinės organizacijos gyvenime. Nebūna susirinkimo, kuriame savo nuomonės, išmintingo pasiūlymo nepareikštų senieji komunistai.

Juozas Šutas — pareigingas ir principingas ūkio liaudies kontrolės grupės narys.

O kai ateina darbymetis, į Šutą sodybą vėl užsuka ūkio direktorius Jurgis Apanavičius.

— Tai gal, Juozai, padėsi? Juozas Šutas žino — reikia sėjams į laukus mineralines trąšas nuvežti. Ir vėl iki vėlyvo rudens ūkio laukais ir keliais rieda jo varuojamas mažas traktoriukas.

— Didelė, brolau, žemės trauka, — sako senasis partijos kareivis, kuris dar sunkiais pogrindžio metais puoselėjo Kavolių kaimo pirmąją partinę organizaciją, šandien tapusią viena geriausių Zarasų rajone. V. Baltakis

Varėna. Miškų ūkio gamybinio susivienijimo girininkijos vis labiau rūpinasi parama miškininkų pagalbiam ūkiui, žemės ūkio produktu gamybai.

□ Kasdien Kaune 12 maršrutų važinėja 160 troleibusų. Pastaciūs naują depa, kurio projektas jau paruoštas, kasdien Kaune kursuos daugiau kaip 200 troleibusų.

• Mažą paneigti labai gražią idėją, reikia ją pakeisti tolygiai gražia. (F. Dostojevskis)

Biržų rajono K. Poželos kolūkyje auginama 700 Lietuvos juodgalvių avių. Iš kiekvienos jų kasmet gaunama daugiau kaip po tris kilogramus vilnos, realizuojama nemažai mėsos. O prižiūri visą avių bandą vienas žmogus — Imantas Šakėnas. Ūkyje yra cechas, kuriame išdirbami ir kitų respublikos ūkių avikailiai.

G. Svitojaus nuotraukoje: avis tikrina veterinarijos gydytojai Vanda Katelienė ir Imantas Šakėnas.

TA NUOSTABI BITELĖ

— Iš kokio Lietuvos krašto būsite, — neatitraukdamas akių nuo pintų Povilo Gedvilio krepšelių, tąkart parodoje paklausė vienas vilnietis.

— Iš Gargždų, — atsakė Povilas. Paskui jie įsikalbėjo, susipažino.

Tokių susitikimų, užmegztų pažinčių Povilas Gedvilas skaičiuoja dešimtimis. Draugų ir svečių, besidominčių liaudies menu, geltoname Gedvilų namelyje Gargžduose netrūksta. O parodyti jiems šeiminkai turi daug. Jau keturiasdešimt metų jis su žmona Elena iš paprasto žilvičio šakelių pina baldus, švietuvus, dekoratyvines lėkštes, krepšelius. Gedvilų šeimoje tėvų pavyzdžiu pinimo menas patraukė ir jų veikus. Duktė Aldona, sūnus Adolfas ir Algimantas patys tapo šio amato meistrais. O neseniai į respublikos liaudies meno draugiją priėmė ir jų marčią Janina. Taigi dabar jau penki Gedvilai yra šios draugijos nariai.

Povilo ir Elenos namelyje jautiesi tarsi muziejuje. Čia pamatysi ne tik jų darbus, bet ir įrankius, kuriuos išradinai pasigamino patys šeiminkai. Žvelgi, visa tai ir matai ne tik Gedvilų darbus, bet ir tarsi visą šios šeimos istoriją. Polinkis liaudies menui, taip giliai

įsiviešėjęs į šių žmonių vidinį pasaulį, tapo svarbiausiu jų gyvenimo tikslu. Karas, kitos negandos ir nepritekliai neužgožė kūrybinio entuziazmo. Priešingai, šis užsiėmimas jiems buvo visada dvasinė atrama. Šių žmonių meilę liaudies menui dar geriau suvoki sužinojęs, jog Gedvilai ne tik pradėjo ir pynė, bet ir šio meno išmokė dešimtis miestelio gyventojų. O ir pačius naujausius Gedvilų kūrinius — originalius ir kruopščiai nupintus rėmus paveikslams, veidrodžiams šiandien jau pamatysi ne vienoje jų mokinių namuose. Šie bei įvairūs kiti Gedvilų kūriniai, peržengę miestelio gyventojų slenkstį, dabar puošia visuomenines įstaigas ir organizacijas. Ir ne tik Gargžduose. Klaipėdos vaikų lopšeliuose — darželiuose — mažieji džiaugiasi Gedvilų pintomis kėdėmis, staliukais, lovytėmis. Šių meistrų darbais galima pasigrožėti užsukus į „Klaipėdos“ viešbutį, viešojo maitinimo, kitas gausiai laukomas vietas. Be to, ne vienas jų pagamintas komplektas iškeliavo į Maskvą.

Gargždiečiai džiaugiasi, kad jų mieste prie Minijos gyvena tokie talentingi, draugiški, grožį skleidžiantys žmonės.

Vygandas, Prekevičius

Lietuvos šiluminės elektrinės šiltas nutekamasis vanduo anksčiau buvo išleidžiamas į ežerą, o dabar dalis jo panaudojama gydomosioms vandens procedūroms, šildo Elektrėnų energetikų šiltnamius. Čia auginamos gėlės. Kasmet už jas gaunama apie 40 tūkstančių rublių pelno.

V. Gulėvičiaus nuotraukoje: Elektrėnų šiltnamių darbuotojos (iš kairės) Onutė Sadaitienė ir Janina Gudeliauskienė skina gvazdikus.

Kultūros klubai Kaune

Kaune veikia 34 klubinės įstaigos, jose dirba daugiau kaip 300 kūrybinių darbuotojų. Dauguma jų turi aukštąjį arba specialųjį, net specialųjį kultūros švietimo darbuotojų išsilavinimą. Jų pastangomis mieste susiklostė savitos klubinio darbo tradicijos. Prie klubų veikia liaudies universitetai, lektoriumai, ju rengiami teminiai vakarai, įvairios viktorinos, susitikimai su žymiais žmonėmis, veikia dailės ir knygų parodos. Klubuose organizuojamos kovinės šlovės, pirmųjų pagerbimo, vaikų šventės. Šiuo metu juose vyksta antrojo sąjunginio liaudies kūrybos festivalio, skirto Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 70-mečiui, renginiai.

Didelę patirtį sukaupe Kauno profsąjungų kultūros rūmų darbuotojai. Šiame kultūros židinyje praleidžia laisvalaikį įvairaus amžiaus ir pomėgių žmonės. Rūmuose per metus apsilanko vidutiniškai 350 tūkstančių žmonių. Tai daugiausia poilsio vakarų vyresnio ir vidutinio amžiaus žmonės, diskotekų jaunimui ir moksleiviams, etnografinių šokių ir žaidimų vakarų lankytojai. Daugiau kaip 1,800 žmonių dalyvauja 48 meno saviveiklos kolektyvuose.

Ši pavasarį kūrybinės veiklos 40-metį paminėjo Profsąjungų rūmų šokių liaudies kolektyvas „Suktinis“, kuris kauniečiams gerai žinomas: dažnai koncertuoja miesto imonėse, nuolat pasirodo Kaune vykstančioje kaimo kapelų šventėje „Grok Jurgeli“. Šis kolektyvas, susikūrė pokario metais, dabar džiugina liaudies meno mėgėjus savo

meistriškumu.

Profsąjungų rūmai lankytojų niekad nestokuoja: daug jų sutraukia šeimos, darbo veteranų šventės, konkursiniai teminiai vakarai.

Rūmuose veikia vienuolika klubų pagal pomėgius, tokie klubai mieste labai populiarūs. Jie suburia ir techninės kūrybos entuziastus, ir teatro mėgėjus, mokslinės fantastikos gerbėjus.

Mieste taip pat garsėja Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmai. Juose veikia aštuoni liaudies universiteto fakultetai, ypač įdomūs užsiėmimai medicinos ir etikos fakultetuose.

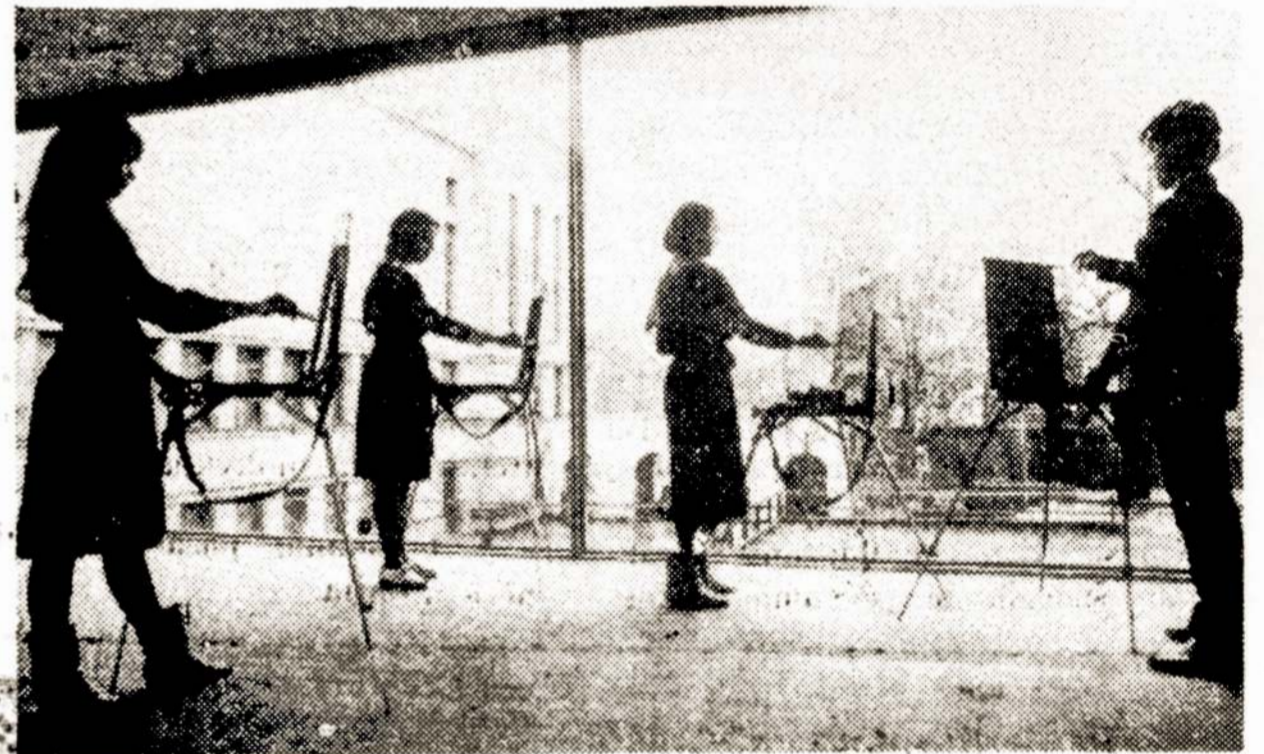
Populiari Muzikinė studija. Jai šiemet paskirta Lietuvos komjaunimo premija.

Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmuose dažnai pasirodo profesionalaus meno meistrai. Šių rūmų sceną išbandė ir respublikos teatrų aktoriai, muzikiniai kolektyvai, rašytojai ir poetai.

Labiau atsižvelgiant į darbo kolektyvo interesus, profesinius savitumus, dirba „Kauno baldų“ gamybinio susivienijimo klubo darbuotojai. Jie sistemingai rengia temines popietes cechuose bei brigadose, kviečia į teminius vakarus susivienijimo racionalizatorius, meistrus, jaunimą. Nemaža poilsio renginių vyksta susivienijimo filialuose ir bendrabučiuose.

Kūrybingai dirba Radijo gamyklos, K. Giedrio kailių gamybinio susivienijimo, Statybos remonto tresto ir kai kurių kitų įmonių klubai.

V. Kumža

Praėjusiais metais Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejus atšventė savo šešiasdešimtmetį. Per tą laiką buvo įsteigti devyni jo filialai. Per metus muziejų aplanko per milijoną lankytojų.

M. K. Čiurlionio skyrius — pagrindinis muziejuje. 1969 metais jame atvėrė pritaikytas jo kūriniams eksponuoti priestatas. Čia saugomas didžiojo menininko palikimas — per 200 tapybos darbų, laiška, muzikos kūrinių faksimilės.

M. Giedrio ir K. Jurelės nuotraukoje: Kauno J. Naujalo meno mokyklos moksleivių tapybos pamoka M. K. Čiurlionio muziejuje.

M. K. ČIURLIONIO TAKAIS

Druskininkuose vyko dailininkų plenaras, kurio devizas buvo „M. K. Čiurlionio gyvenimo ir kūrybos takais“. Tarybų Lietuvos tapytojai ir frafikai, taip pat jų kolegos iš kaimyninių broliškų respublikų buvo susirinkę čia bendram kūrybiniam darbui. Dešimt dienų jie keliavo tomis vietomis, kurjomis beveik prieš šimtą metų telkė įkvėpimą didžiajam mūsų dailininkui ir kompozitoriui, jam žino drobėje šiandieninio kurorto vaizdus.

Su plebaro metų sukurtais darbais dailininkai supažindino vietos gyventojus ir kurorto svečius.

Tokie broliškų respublikų daili-

ninkų susitikimai bus rengiami kasmet, rugsėjo pabaigoje, pažymint Čiurlionio gimimo dieną.

ZEMDIRBIŲ IR RAŠYTOJŲ RYŠIAI

Kūrybinio bendradarbiavimo sutartis sudaryta tarp Klaipėdos rajono „Jaunosios gvardijos“ kolūkio ir Lietuvos TSR rašytojų sąjungos uostamiesčio skyriaus.

„Jaunosios gvardijos“ kolūkio žemdirbiai įsteigė Ievos Simonaitytės premiją už idėjiškai ir meniškai vertingiausią uostamiesčio zonos rašytojo arba jaunųjų rašytojų sekcijos nario knygą.

Vilnius, 1986 m. spalio 30 d.

Arnionių Žuvininkystės ūkyje

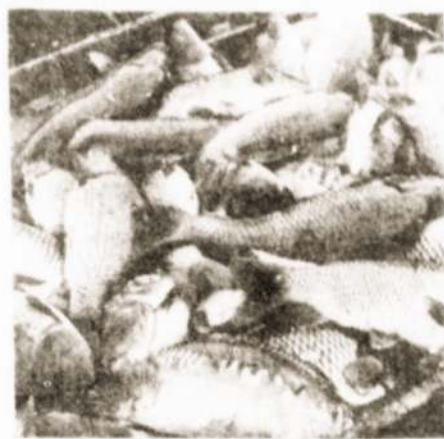
Žvarbus ruduo tamsina žaliąsias ganyklas, gena iš jų juodmarges. Žuvininkystės ūkių šeimininkai dar pridėtų, kad užėjus šalčiams baigiasi ganymas ir jų žydrosiose ganyklose — tvenkiniuose. Siemtinė karšta vasara sidabražvyniams karpiams buvo pati ta — tik spėk vežti jiems pašarą. Užtat dabar metas imtis tinklų ir skaičiuoti laimikį.

Arnionių žuvininkystės ūkyje yra 312 hektarų ganyklinių tvenkinių. Būtent taip jie ir vadinasi, nes čia ganosi jau trečius metus pradėje karpiai. Atskirai laikomi šiurmetukai ir dvišvariai karpūkai. Tad ar dosnios buvo ganyklos arnioniams žvejams?

— Kol kas nuleidome vandenį tik iš vieno tvenkinio, — sako žuvinin-

kystės ūkio direktorius Vilius Urbonas. — Tikėjome iš jo gauti 40 tonų karpų, bet parsivežėme penketu tonų daugiau.

Ruduo žuvininkystės ūkiuose vienas didžiausių darbymečių. Reikia ne tik išgauti prekes žuvis, bet ir perkelti į kitus tvenkinius jauniklius bei dvišvarius karpus. Tuo metu nuolatiniam tvenkinių darbininkams į talką ateina daugiau žmonių. Verda vanduo nuo spurdančių žuvų, neperšlampamais rūbais apsirėngę vyrai įsibrėdę samsto gražiai imitusius karpus, čia pat laukia specialios mašinos, nuvežti laimikį tiesiog į parduotuves. Karpus reikia nusipirkti dar gyvus...

Arnionys turi šiemet patiekti 260 tonų tvenkininės žuvis. Tikimasi užduoti įvykdyti. Vadinasi, Stasio ir Juozo Kivilšų, Jaroslavo Grigo bei kitų darbėjų ganyklinių tvenkinių darbininku trūsas bus deramai atlygintas. Jie tik užbaigia darbų ciklą, kuris niekad netrūksta. Antai pernai išauginta beveik du milijonai karpų šiurmetukų. Ūkis nenumato plėsti tvenkinių, bet 1995 metais turės parduoti vos ne dvigubai daugiau šios žuvis. Ar tai įmanoma padaryti? Žinoma, lengviau būtų išsikasti naujus tvenkinius, o dabar reikės rekonstruoti senuosius, remtis intensyvaus šeiminkavimo galimybėmis. Jau dabar aukštinaimi kai kurie tvenkinių pylimai, kad būtų galima sukaupti daugiau vandens. Vadinasi, prasplės ir karpų ganyklos.

S. Antanaitis

St. Petersburg, Fla.

Jau atremontavo klubo pastatą
Plačiai žinoma saintpetersburgietė Elena Šarkiūnienė, šnekant su ja telefonu, papasakojo, kad lietuvių Senior Citizens klubo pastatas jau atremontuotas ir klubo nariai jau turėjo draugišką suėjmą papietauti. Tačiau klubo oficialus atidarymas, ji sakė, įvyks lapkričio 22 dieną su menine programa ir banketu.

Atremontuotas klubo pastatas, kaip pasakojo E. Šarkiūnienė, gražesnis negu buvo. Ypač daro įspūdį parengimams salė, kurioje viskas naujai įrengta, švaru, nauja. Tarsi ir akustika meninčms programoms bus geresnė.

Gaisro nuskrudintas klubo pastatas atjaunėjo, žinoma, dėka klubo aktyvistų ir jo pirmininko Stasio Kuzmicko ryžtui, kad klubas turi gyvuoti taip, kaip gyvavo. Nemaža prie to prisidėjo ir klubo nariai, pasklidę visoje Amerikoje, jeigu ne finansiškai, tai linkėjimais nenuleisti rankų.

Bravo saintpetersburgiečiai, kad ir gyvena gyvenimo sutemas, bet dvasioje tebėra jauni, ryžtingi.

Operavo P. Mockapetrij

Teko sužinoti, kad sunkiai buvo susirgęs daugeliui žinomas daili-

EMILY WHITE PERGYVENO SEKMINGĄ OPERACIJĄ

Teko sušnekti su Anna Krisiken ir sužinoti, kad spalio 9 d. jos sėkutė Emily White pergyveno rimtą operaciją, kuri buvusi sėkminga. Nelabasis artritas ją vargino per daug metų, pastaruoju laiku beveik negalėjusi vaikščioti. Po operacijos, ligonė jau imanti vaikščioti ir reikia tikėtis, kad mes ją vėl matysime sveikųjų ratelyje. Anna taipgi sakė, kad ją namytė, nors gerokai prašokusi 90-uosius metus, bet jaučiasi paliginamai neprastai ir džiaugiasi, kad dukros sveikata grįžta.

Linkiu mielai Emily visiško pasveikimo ir būti linksmai. V-tė

ONUTĖ PETRUTIENĖ APLEIDO ČIKAGĄ

Teko sužinoti, kad Onutė Petrutienė-Peters persikėlė gyventi pas savo dukrą Jo Anna ir jos šeimą į Boston, Mass. Spalio 9 dieną žentas Frank Čicko lėktuvu atvyko iš Bostono ir padėjo jai vairuoti automašiną. Linkime mielai Onytei malonaus gyvenimo, dukros ir jo šeimos globojamai. Mes čikagiečiai jaučiame didelį nuostolį, netekę šaunios muzikės, darbščios organizacijų narės. Reikia tikėtis, kad ji gyvendama naujoje kolonijoje suras būdus ten veikti pažangos labui.

Norėtume, kad ji mūsų nepamirštų ir nors retkarčiais aplankytų. Daug sėkmės gyvenime naujoje kolonijoje! Kultūrietė

ANTANINA BUTKIS PERGYVENO AKIES OPERACIJĄ

Spalio 3 dieną drg. Antanina Butkis pergyveno sėkmingą akies operaciją. Reikia tikėtis, kad už savaitės kitos, mes vėl matysime ją mūsų susirinkimuose ir šiaip sueigose, kaip kad matydavome pirmiau. Ji atsilankydavo į beveik kiekvieną susirinkimą.

Linkime mielai Antaninai visiško pasveikimo. Kultūrietė

ninkas Pranas Mockapetris. Jis sunegalavo pradėjus jo rektore augti piktybiniam augliui. Ligonis, nuvežtas ligoninėn, pergyveno sunkią operaciją, kurios pasėkos jį lydės visą likusį gyvenimą.

Senior Citizens klubo nariai apgailestauja, ar vargiai Pranas begalės klube aktyviai darbuotis kaip darbuos, ypač kasininku prie bartėkių. Daug Pranas klubui padėdavo savo darbu ir kaip dailininkas patarimais.

Adelė Klimavičienė ligonis

Buvusi detroitietė, dabar atsi-kėlusi nuolatiniam gyvenimui į St. Petersburgą Adelė Klimavičienė pergyvena sunkias dienas. Prieš kurį laiką einant iš supermarketo ją ištiko paralyžius. Dėka skubiai pagalbai ir gydytojų pastangoms, šiek tiek atsigavo, bet vis tiek dar ligonis. Kai kuriuos namų ruošos darbus apeina pati viena, bet paralyžiaus užgautų kūno dalių vis dar negali valdyti kaip reikiant.

Adelė gyvena viena apartamentiniame name nusipirkusi kuklų butą. Sunkiausia jai apsipirkti (pasišapinti). Kiek galimybės leidžia, jai padeda Helen Janulytė, nežūrint, kad ir atokiai gyvena nuo jos. J.

Pirmosios koordinatinių šlifavimo staklės su programiniu valdymu surinktos Kauno F. Dzeržinskio staklių gamybiniam susivienijime. Jų našumas už iki šiol gamintas šlifavimo stakles didesnis daugiau kaip aštuonis kartus. Pagal specialistų parengtus brėžinius ir programas naujosiomis staklėmis galima labai tiksliai nusiūvuoti sudėtingiausių konfigūracijų detales. Dabar susivienijimas išleidžia apie keturiasdešimt modelių stakles. Jos eksportuojamos į penkiolika užsienio šalių.

Nuotraukoje: koordinatinių šlifavimo staklių su programiniu valdymu programą derina inžinierius konstruktorius Rimantas Jocius ir programuotojų grupės viršininkas Liutauras Pachomovas. (K. Jurelės nuotr.)

NAUJASIS SEZONAS

M. Gorkio "Vasarotojų" spektakliu naują sezoną pradėjo Lietuvos TSR valstybinis akademinis dramos teatras. Pirmąją sezono premjerą į kurią žiūrovai buvo pakviesti, ruošė režisiorius R. Tuminas. Tai — tarybinio dramaturgo A. Galino pjesė "Ir velei tenai, kur marios šviesų" (Žana), gvildenanti moralines šiuolaikinio gyvenimo proble-

Kad prekė būtų graži ir patiktų vartotojui, kad staklės ar įrankis būtų patogus darbui — tuo rūpinasi Sąjunginio techninės estetikos mokslinio tyrimo instituto Vilniaus filialo specialistai. Nuo šių metų jiems patikėtas staklių meninis konstravimas Ekonominės Savitarpio Pagalbos Tarybos šalių sistemoje.

A. Sabaliausko nuotraukoje (iš kairės): staklių ir prietaisų meninio konstravimo skyriaus vedėjas Stasys Makarovas, sektoriaus vedėjas Povilas Šimkus ir vyresnysis dailininkas-konstruktorius Vidmantas Baltinas prie staklių su programiniu valdymu maketų.

Vilniai, 1986 m. spalio 30 d.

mas. Teatro vyriausias režisiorius, TSRS liaudies artistas H. Vancevičius ruošia žiūrovų susitikimą su italų visuomenės viekėjo ir rašytojo N. Maklavelio pjesės "Mandragora" herojais. Si renesansinė komedija teigia gyvenimo džiaugsmą, šmaikščiai kritikuoja XVI amžiaus pradžios Florencijos ipročius. Dar numatyta "Hamlet" premjera. Si scenos veikalą stato režisiorie I. Būčienė.

Šiandieninei dramaturgijai sezono atstovaus dar du maui pastatymai: A. Vampilovo "Varnų giraitė" ir A. Volodino "Su mylimaisiais nesiskirkite", lietuvių literatūros klasikai — V. Krėvės "Skirgaila". Tataro mažojoje scenoje bus rodomas A. Marcinkevičiaus "Konradas Valenrodas".

— "Mokslo" leidykla išleido dvitomo veikalą "Lietuvos TSR istorija" pirmąją knygą. Ji supažindina su svarbiausiais lietuvių tautos istorijos faktais nuo seniausių laikų iki 1917 metų.

— Kapsuko septyniasdešimt devintoji vidurinė profesinė technikos mokykla pripažinta geriausia melioratorių mokykla šalyje.

• Troškimas pasaulyje taikos nėra utopija.

PRAŠOME PADIRBĖTI "VILNIES" VAJUJE

Šiomet "Vilnies" vaju gavimui naujų skaitytojų ir užsibaigusioms prenumeratoms atnaujinti pradėjame spalio mėnesį ir tęsime iki 1987 m. vasario mėnesio.

Šis vaju gal bus vienas iš svarbiausių laikraščio gyvavime, nes priklausys, kiek gausime naujų skaitytojų ir kiek bus atnaujinta užsibaigusių prenumeratų.

Visi žinome, kad senoji Amerikos lietuvių karta kasmet vis daugiau ir daugiau iškeliauja į amžiną poilsį. Svarbu padirbėti tarpe jos atžalyno ir tuo būdu užtikrinti ilgesnį laikraščio gyvavimą.

Prašome visus buvusius ir naujus "Vilnies" vadininkus, taipgi skaitytojus, padirbėti šiame vajuje ir užtikrinti ilgesnį laikraščiu ateitį.

Medžiagos vaju reikalu kreipkitės į "Vilnies" administraciją. Ji mielai suteiks reikalingą medžiagą.

**"Vilnies" bendrovės direktorių taryba
ir Administracija**

ATSIUNTĖ \$100 "VILNIAI"

Nežiūrint, kad vasarą "Vilnis" buvo "sušlubavusi", dorchesterietė Elizabeta Repšienė gavusi pračią laikraščio numerį nudžiugusi, kad laikraštis pasiryžęs gyvuoti, atsiuntė \$100 ir ketina, kai pasveiks, vėl atsiųsti. Girdi, labai gerai suprantu, kad laikraščiu pinigai reikalingi.

E. Repšienė šiuo metu pergyvena nemalonumų su sveikata. Prieš du mėnesius prie jos prikibo "shingles" išbėrimai. Kaip ji pati rašo, skausmai buvo suėmę dešinę ranką ir petį bei pusę galvos.

Dabar ligonei kiek geriau ir mano iš šio nelemto priepuolio atsigausti ir vėl stoti į kasdieninį namų bei visuomeninį darbą, ypač į "Vilnies" vaju darbą. **Adm.**

DIDELIS AČIŪ

Nuoširdžiausias ačiū draugėms ir draugams, užjautusiems mane sunkios ligos metu atvirukais bei laiškučiais. Niekad neužmiršiu šios jūsų pareikštos užuojautos suimtai skausmuose ir gulinėiai po chirurgo peiliu.

Taip pat nuoširdžiausias ačiū draugams bei draugėms Lietuvoj, susirūpinusiems mano sveikata ir linkėjusiems pasveikti.

Dar nesu visiškai sveika, bet jau džiaugiuosi, kad nebereikia vaikščioti pasiramsčiuojant ramentais. **Anna Jokubkienė**

EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Paskutinis šiais metais Ex Mainierių klubo narių susirinkimas įvyks lapkričio 15 d. 12 val. "Vilnies" salėje. Prašau visus narius būtinau atsilankyti, o ypač tuos, kurie esate atsilikę duoklių mokėjime. Kaip žinote, šiame susirinkime turėsime išrinkti naują valdybą ir aptarti kitus klubą liečiančius klausimus.

Padėkite kitus reikalus į šalį ir visi atsilankykite į šį svarbų, paskutinį šių metų susirinkimą.

Sekr. J. M-nė

RŪPESTINGAI APTARTI LAIKRAŠTĮ LIEČIANTYS KLAUSIMAI

Spalio 10 dieną įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kuriame dalyvavo ir administracija bei redaktoriai. Taipgi turėjome mielų svečių iš Vašingtono ir Niujorko. Labai rūpestingai aptarti visi svarbūs, laikraštį liečiantys reikalai. Administracija pranešė, kad su spalio mėn. pradžia pradėtas "Vilnies" vaju. Taipgi pranešta, kad redaktorius S. Jokubka grįžta prie savo atsakingų pareigų ir sekanti "Vilnies" laida išeis laiku.

Atsisiūkus dirbti prie laikraščio išsiuntinėjimo J. Feizai, tas pareigas sutiko atlikti P. Vaitkus.

Visi pažadėjo padirbėti, kad šių metų vaju gavimui naujų skaitytojų būtų pilna šio žodžio prasme sėkmingas.

Sekr. J. M-nė

SUSNEKUS SU POVILU J. RIDIKU

Teko susitikti su laidotuvių direktoriumi Povilu J. Ridiku ir pasiteirauti apie jo laidotuvių koplyčios ir pastato pardavimą. Jis pasakė, kad namą pardavęs, bet ir toliau patarnaus mirties ištiktiems lietuviams. Jis sakė, kad

susitaręs su S. C. Lack laidotuvių direktoriais ir naudes esamas koplyčia Marquette Parke, 2424 W. 69th St., tel. 737-1213, taipgi Palos Hills, Illinois, 11028 Southwest Hwy. (Rt. 7), tel. 974-4110.

O Bridgeporto kolonijoje susitaręs su Rudmino laidotuvių įstaiiga, taipgi su Bridgeporto koplyčia. Telefonas tas pats, kuris buvo pirmiau: 927-1911.

Taipgi, esant reikalui, laidotuvių direktorius P. J. Ridikas patarnaus visiems, kaip kad pirmiau patarnavo.

Linkime jam ir toliau taip gražiai patarnauti savo tautiečiams ir būti sveikam. **Vilnietė**

POVILAS J. RIDIKAS

IR

STEPONAS C. LACK

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Marquette Parke 2424 W. 69th Street. Tel. 737-1213.

Palos Hills, Ill.: 11028 Southwest Hwy. Tel. 974-4410.

Arba Tel. 927-1911.

SMŪGIS AMERIKOS LIETUVIAMS

Prez. Reaganas, kerštaudamas Tarybų Sąjungai, užsimojo iš JAV išvartyti 55 tarybinius diplomatus. Šis prezidento užmojis palietė ir Tarybų Lietuvos konsulą prie TSRS ambasados Vašingtone Rimą Mališauską.

Rimas Mališauskas yra plačiai žinomas Amerikos lietuviams. Prieš kelerius metus, kai jis dirbo penkerius metus Tarybų Lietuvos konsulu prie TSRS ambasados Vašingtone, labai daug yra padėjęs Amerikos lietuviams paslaugomis gauti visas nuvykti paviešėti Lietuvon, išsikviesti iš ten gimines paviešėti čia, ypač daug padėdavo išsiryti iš ten metrikus, kurie čia daugeliui labai reikalingi išeinant į pensiją. Daug padėdavo Mališauskas reikaluose su Lietuva ryšium su ten esančiais giminėmis. Dirbant jam Tarybų Lietuvos konsulu prie TSRS ambasados Vašingtone, atsirado galimybės didesniai skaičiui turistinių grupių vykti į Lietuvą, Vilniaus universitete atsidarė lituanistikos kursai užsienio lietuvių jaunimui ir t.t.

Neseniai konsului Vaclovui Sakalauskui baigus tarnybos terminą TSRS ambasadoje Vašingtone, į jo vietą prieš pora mėnesių vėl atvyko Rimas Mališauskas. Nepaspyjus jam čia nė sušilti kojų bei pasimatyti su buvusiais pažįstamais ir bičiuliais tautiečiais, prez. Reagano patvarkymu šiomis dienomis Rimas Mališauskas, vulga-

riškai tariant, išvartytas iš JAV, drauge su kitais 54 tarybiniais kolegoms diplomatais išvyko namo.

Gaila ir labai gaila, kad prez. Reaganas užsispirdamas keršyti Tarybų Sąjungai pamiršo mūsų, Amerikos lietuvių, įsipilietinusių čia ir Ameriką pasirinkusių antrąja savo Tėvyne, reikalus. Žinoma, TSRS ambasada Vašingtone irgi patarnaus paslaugomis Amerikos lietuviams, bet nebus taip, kaip patarnauja tautietis Tarybų Lietuvos konsulas. Nėra abejonės, bus kebliau ir išsiryti metrikus, ir išsikviesti gimines, ir turistinėms grupėms keliauti į Lietuvą, ir su patarimais.

Bet ką gi, kad mūsų antrosios Tėvynės prezidentas toks kerštinčius. Tačiau vis tiek nebūtų pro šalį jam parašyti, kad atkreiptų dėmesį ir į mūsų interesus kaip Amerikos piliečių. **S. J.**

KULTŪRIETES RUOŠIASI PRIE ŠAUNAUS POBŪVIO

Lapkričio 9 dieną 12 val. "Vilnies" salėje Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija ruošia šaunius kugelio ir vištienos pietus. Kugelį iškeps draugijos pirmininkė A. Vaitkienė, jai talkininkaus A. Pauliukienė ir kitos. Be sveikų ir skanių pietų, tikimasi turėti ir dainų programą.

Prašome tą dieną niekur kitur neiti, kaip tik pas kultūrietes.

Rengimo komisija

In fond memory of my beloved husband BENJAMIN KRISIKEN who passed away Oct. 28, 1980

You were so very dear

To me.

I need a hug, and you are not

Here to hold me,

And protect me.

You would listen,

You would understand,

And You would teach

Me always.

You shared my joy,

My sorrow,

My fears and hopes,

My dreams,

I'll love You always.

Lovingly, your wife

ANNE

EMILIJA KLASTAUSKIENĖ (Barzdaitė)

Mirė 1986 m. spalio 10 dieną. Gimė Lietuvoje, Šiaulių rajone, 1891 m. rugpjūčio 25 dieną. Į JAV atvyko 1910 metais, į Pensilvaniją. Sukūrė šeimos židinį, susituokdama su Juozu Klastausku 1912 metais ir abu atvyko į Čikagą ir čia gyveno iki mirties. Išauklėjo ir išmokslino dvi dukras — Juliją ir Bernicę. Priklausė prie Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos, Ex Mainierių Draugiško klubo, buvo nuolatine "Vilnies" skaitytoja ir visos eilės kitų pažangių organizacijų narė.

Paliko giliame liūdesyje dukras: Juliją Sittner, anūkę Elaine Mark; Bernicę Dargienę, žentą Alfredą Dargį, anūką Ronald Dargį, jo žmoną Carol, proanūkius Scott ir Lyn Dargis, mirusios sesutės Mary Šniukas dukrą Frances Tood ir kitas gimines.

Palaidota spalio 13 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Laidotuvėms patarnavo laidotuvių direktorius Povilas J. Ridikas.

Vilnis, 1986 m. spalio 30 d.